

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.4.8.2024

**Pan
Wiesław Muszyński
Burmistrz Włodawy**

Al. Józefa Piłsudskiego 41
22-200 Włodawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/24/071 Bezpieczeństwo zakładów, obiektów i urządzeń o istotnym znaczeniu dla funkcjonowania aglomeracji miejskich w województwie lubelskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski we Włodawie, 22-200 Włodawa, Al. Józefa Piłsudskiego 41 (dalej: UM lub Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Burmistrzem Włodawy jest Wiesław Muszyński, od 9 grudnia 2014 r. (dalej: Burmistrz).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania jednostki na rzecz ochrony zakładów, obiektów i urządzeń ważnych dla bezpieczeństwa publicznego w aglomeracjach miejskich. 2. Przygotowanie na wypadek zdarzenia skutkującego uszkodzeniem lub zniszczeniem zakładów, obiektów lub urządzeń istotnych dla funkcjonowania aglomeracji miejskiej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2024 (do 4 czerwca, tj. do dnia zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Agnieszka Kulik, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/71/2024 z 15 kwietnia 2024 r. (akta kontroli str. 1-6)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2021-2024 (do 4 czerwca) w Urzędzie Miejskim podejmowano rzetelne działania na rzecz ochrony infrastruktury komunalnej służącej zbiorowemu zaopatrywaniu mieszkańców w wodę, energię ciepłą i oczyszczanie ścieków. Urząd był przygotowany organizacyjnie i kadrowo do działania w sytuacji kryzysu wywołanego nieuprawnioną ingerencją w tę infrastrukturę.

Zadania z zakresu zaopatrzenia w wodę, energię ciepłą oraz usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych na terenie gminy miejskiej Włodawa (dalej: Miasto lub Włodawa) realizowane były przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością we Włodawie (dalej: MPGK lub Spółka). Urząd egzekwował od Spółki podejmowanie skutecznych działań na rzecz ochrony istotnej dla Miasta infrastruktury wskazanej w art. 5 ust. 2 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia³ oraz posiadał wiedzę na temat stanu jej zabezpieczenia. Przeprowadzono analizę zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska związaną z nieuprawnioną ingerencją w infrastrukturę ważną dla funkcjonowania Miasta.

W Urzędzie oraz w Spółce opracowano procedury, instrukcje i plany działania na wypadek wystąpienia zakłóceń w realizacji zadań na rzecz zbiorowych potrzeb mieszkańców w zakresie zaopatrzenia w wodę, energię ciepłą oraz usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych. W trakcie kontroli NIK Plan Zarządzania Kryzysowego (dalej: PZK lub Plan) został uzupełniony o procedurę działania w zakresie odbioru ścieków komunalnych w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowej.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 1995.

W Urzędzie określono sposób szacowania potrzeb odnośnie zaopatrzenia ludności w wodę w przypadku zakłóconych dostaw. Ustalono także zasady postępowania zapobiegające pojawieniu się dezinformacji w przestrzeni publicznej na temat sytuacji kryzysowej.

Nie uaktualniono natomiast niektórych danych w dokumencie pn. *Dokumentacja zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych* (dalej: dokumentacja dotycząca zaopatrzenia w wodę). Dokonanie stosownych zmian w tym dokumencie nastąpiło dopiero w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych. Urząd nie przeprowadził także wymaganej art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne⁴ aktualizacji *Projektu założeń do planu zaopatrzenia Miasta Włodawa w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe* (dalej: Projekt założeń). Nie miało to jednak wpływu na realizację przez Urząd powyższych zadań.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania jednostki na rzecz ochrony zakładów, obiektów i urządzeń ważnych dla bezpieczeństwa publicznego w aglomeracjach miejskich.

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą w strukturze organizacyjnej Urzędu zadania związane z zaspokajaniem zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie zaopatrzenia w wodę, energię cieplną oraz usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych przypisane zostały komórkom organizacyjnym UM oraz konkretnym pracownikom. W Regulaminie Organizacyjnym Urzędu⁶ wskazano Wydział Mienia i Gospodarki Komunalnej (dalej: WMiGK lub Wydział), jako właściwy do realizacji ww. zadań. Pracownikom, tj. kierownikowi oraz osobie zajmującej stanowisko do spraw gospodarki mieszkaniowej oraz infrastruktury technicznej, przypisano m.in. obowiązki w zakresie:

- koordynowania i nadzoru usług komunalnych w zakresie powierzonym innym jednostkom;
- monitorowania działalności spółek komunalnych;
- koordynowania spraw dotyczących bieżącego funkcjonowania infrastruktury technicznej Miasta oraz działań w zakresie gospodarki energetycznej, ciepłowniczej i gazowniczej;
- nadzoru nad gospodarką wodną i funkcjonowaniem gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej.

W UM utworzono także podlegające bezpośrednio Burmistrzowi samodzielne stanowisko do spraw zarządzania kryzysowego i spraw obronnych. Do zadań osoby zatrudnionej na tym stanowisku należało m.in.:

- opracowywanie planów dotyczących zarządzania kryzysowego;
- kierowanie, nadzorowanie i koordynowanie przygotowań związanych z realizacją przedsięwzięć zarządzania kryzysowego na terenie miasta;

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 226., dalej: ustawa Prawo energetyczne.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Wprowadzony zarządzeniami Burmistrza Włodawy nr: 56/2020 z 9 czerwca 2020 r., 36/2021 z 22 marca 2021 r. i 96/2021 z 15 września 2021 r. w sprawie zmiany regulaminu organizacyjnego Urzędu Miejskiego we Włodawie oraz zarządzeniami Burmistrza Włodawy nr: 126/2022 z 30 września 2022 r. i 155/2022 z 21 listopada 2022 r. w sprawie określenia regulaminu organizacyjnego Urzędu Miejskiego we Włodawie.

- koordynowanie i nadzorowanie działań mających na celu ochronę ludności, środowiska i mienia przed zagrożeniami;
- realizacja zadań wynikających z pracy Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego⁷ (dalej: MZZK) i Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego⁸ (dalej: MCZK).

(akta kontroli str. 7-20)

1.2. W latach 2021-2024 (do 4 czerwca) zadania z zakresu zaopatrzenia w wodę, energię ciepłą oraz usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych na terenie Włodawy realizowane były przez MPGK. Burmistrz Włodawy w drodze decyzji⁹ udzielił Spółce zezwolenia, na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie miasta od dnia 1 lipca 2017 r. na czas nieokreślony. Spółka posiadała również koncesje na wytwarzanie ciepła oraz na jego przesyłanie i dystrybucję udzielone decyzjami¹⁰ z 2 lutego 2018 r.

(akta kontroli str. 128-132, 177, 182)

W latach 2021-2024 (do 4 czerwca) Spółka w ramach swojej działalności w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz oczyszczania ścieków komunalnych (odbieranych poprzez sieć kanalizacji sanitarnej)¹¹ obejmowała prawie 100% populacji Miasta. Pozostałe 0,4% posiadało własne ujęcia wody, a niecałe 2% korzystało z indywidualnych systemów, tj. zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków. MPGK w latach 2021-2024 (do 4 czerwca) zaopatrywało w energię ciepłą prawie 59% mieszkańców, pozostali korzystali z indywidualnych systemów ogrzewania.

(akta kontroli str. 356)

Infrastruktura należąca lub nadzorowana¹² przez Miasto nie stanowiła infrastruktury krytycznej (dalej: IK) w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym¹³, ujętej w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług, o którym mowa w art. 5b ust. 7 pkt 1 powyższej ustawy.

(akta kontroli str. 121, 357-360, 512-514)

1.3. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym w UM sporządzony został PZK. Na podstawie zarządzenia nr 101/2023 Burmistrza Miasta Włodawa z 29 czerwca 2023 r. w sprawie opracowania modułów zadaniowych dla miasta Włodawa¹⁴, dokonano aktualizacji Planu poprzez opracowanie m.in. ww. zagadnień określających sposób postępowania w sytuacjach kryzysowych.

(akta kontroli str. 125-127, 149-172)

Na potrzeby Miasta opracowany został załącznik do Planu dotyczący infrastruktury istotnej dla bezpieczeństwa publicznego, w którym ujęte zostały obiekty mające duże znaczenie w zakresie zaspokajania potrzeb bytowych ludności i funkcjonowania ważnych instytucji i organów terenowej administracji państwowej

⁷ Powołany zarządzeniem nr 91/2022 Burmistrza Włodawy z 16 sierpnia 2022 r. w sprawie powołania i określenia składu Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego i jego funkcjonowania.

⁸ Powołane zarządzeniem nr 92/2022 Burmistrza Włodawy z 16 sierpnia 2022 r. w sprawie utworzenia Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

⁹ Decyzja z 7 czerwca 2017 r. wydana na podstawie art. 104, art. 107 oraz art. 108 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572), art. 16 ust. 1 oraz art. 18 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024 r. poz. 757, dalej: zzwś).

¹⁰ Numery decyzji odpowiednio: WCC/2836/560/W/OLB/2018/JD i PCC/1244/560/W/OLB/2018/JD.

¹¹ Brak informacji w powyższym zakresie dotyczących 2024 r.

¹² Tj. MPGK.

¹³ Dz. U. z 2023 r. poz. 122, dalej: ustawa o zarządzaniu kryzysowym.

¹⁴ W związku z zarządzeniem nr 118 Wojewody Lubelskiego z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie aktualizacji Powiatowych/Gminnych/Miejskich Planów Zarządzania Kryzysowego oraz zarządzeniem nr 30/2023 Starosty Włodawskiego z 10 maja 2023 r. w sprawie aktualizacji Gminnych/Miejskich Planów Zarządzania Kryzysowego.

i samorządowej. W załączniku określono priorytety w zakresie ochrony oraz odtworzenia istotnej dla Miasta infrastruktury, tj. systemu elektroenergetycznego, systemu zaopatrzenia w wodę pitną i odprowadzania ścieków.

(akta kontroli str. 121-124, 512-514)

W latach objętych kontrolą infrastruktura elektroenergetyczna na terenie Włodawy obsługiwana była przez PGE Rejon Energetyczny Chełm. Burmistrz wyjaśnił, że Urząd nie otrzymał informacji od operatora IK o znajdujących się na terenie Włodawy sieciach lub urządzeniach elektroenergetycznych, sam również nie występował o udzielenie takich danych.

(akta kontroli str. 348, 452, 458)

W PZK uwzględniono zadania dotyczące systemu energetycznego, który wskazano m.in. jako potencjalny cel ataku o charakterze terrorystycznym. W Planie zdefiniowano przyczyny i typy możliwych do wystąpienia awarii sieci elektroenergetycznych (np. systemowa, sieciowa, rozległa awaria zasilania), dokonano szczegółowej charakterystyki zagrożeń (np. zakłócenia w funkcjonowaniu urządzeń hydrotechnicznych i infrastruktury komunalnej takiej jak np. ujęcie wody). Przedstawiono również skutki zagrożenia dla ludności, środowiska oraz gospodarki, w tym mienia i infrastruktury. W przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej związanej np. z uszkodzeniem sieci elektroenergetycznej przewidziano m.in. kontakt z Dyrektorem PGE Rejon Chełm oraz zwołanie posiedzenia zespołu zarządzania kryzysowego. Ustalono procedury postępowania w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego i awarii systemów energetycznych oraz wskazano osoby/zespoły osób (np. MCZK) odpowiedzialne za poszczególne czynności, m.in.: monitorowanie sprawności funkcjonowania administracji publicznej i zaopatrzenia ludności w energię elektryczną; powiadomienie pogotowia energetycznego oraz powiatowych służb ratowniczych o powstałej sytuacji; uruchomienie możliwych do podjęcia działań mających na celu przywrócenie dostaw; zwołanie MZZK z rozszerzeniem o specjalistów z zakresu m.in. energetyki; poinformowanie mieszkańców za pośrednictwem środków masowego przekazu o zaistniałym zdarzeniu i o terminie wznowienia dostaw. W procedurach przewidziano wnioskowanie do Wojewody Lubelskiego o udzielenie pomocy w sytuacji, gdyby własne siły i środki okazały się niewystarczające, a przerwy w dostawie energii byłyby długotrwałe.

(akta kontroli str. 34-38, 48-57, 68-70, 74-86, 94-95, 512-515)

Zgodnie z art. 26 ust. 4 ustawy o zarządzaniu kryzysowym w UM utworzono rezerwę na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego w wysokości 0,5% wydatków budżetu Miasta pomniejszonych o wydatki inwestycyjne, wydatki na wynagrodzenia i pochodne oraz wydatki na obsługę długu.

Wynosiła ona 158 tys. zł w 2021 r., 125 tys. zł w 2022 r., 110,7 tys. zł w 2023 r. i 136,5 tys. zł w 2024 r.

(akta kontroli str. 21-22)

1.4. W uchwalonym przez Radę Miejską we Włodawie¹⁵ Regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miejskiej Włodawa określono m.in. sposób postępowania w przypadku niedotrzymania ciągłości usług i odpowiednich parametrów dostarczanej wody i wprowadzanych do sieci kanalizacyjnej ścieków. Zgodnie z powyższym regulaminem na MPGK nałożono m.in. obowiązek:

¹⁵ Uchwały Rady Miejskiej we Włodawie nr: VII/39/19 z 2 kwietnia 2019 r. i LII/238/22 z 4 lutego 2022 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Miejskiej Włodawa.

- informowania odbiorców o planowanych przerwach lub ograniczeniach w dostarczaniu wody i odprowadzaniu ścieków w sposób zwyczajowo przyjęty, z wyprzedzeniem co najmniej dwudniowym;
- informowania w sposób zwyczajowo przyjęty o zaistniałych nieplanowanych przerwach lub ograniczeniach w dostawie wody o ile przewidywany czas ich trwania przekraczał 12 godzin;
- w sytuacji wystąpienia planowanej lub zaistniałej przerwy w dostawie wody przekraczającej 12 godzin – zapewnienia zastępczego punktu poboru wody i poinformowania o tym fakcie odbiorców wraz ze wskazaniem jego lokalizacji;
- w przypadku przerwy trwającej do 12 godzin – zapewnienia w miarę swoich możliwości technicznych i organizacyjnych, zastępczego punktu poboru wody i poinformowania o tym fakcie odbiorców.

(akta kontroli str. 133-148)

W PZK przedstawiono zagrożenia związane z naruszeniem bezpieczeństwa ważnej dla miasta infrastruktury dotyczące m.in. zakłóceń w dostawach wody i ciepła. Zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o zarządzaniu kryzysowym dokonano charakterystyki tych zagrożeń i oceniono ryzyko ich wystąpienia. Wśród czynników mogących spowodować awarie infrastruktury ciepłowniczej i wodnej wyszczególniono m.in. uszkodzenia mechaniczne sieci i urządzeń, awarie systemów informatycznych sterujących przepływem ciepła i wody, zamierzone lub niezamierzone działanie człowieka, stany nadzwyczajne, wojnę. Określono skutki wystąpienia zagrożenia dla ludności, gospodarki, w tym mienia i infrastruktury oraz dla środowiska. Wśród działań możliwych do podjęcia wskazano m.in. odpowiednie zabezpieczenie sieci poprzez monitoring, stały nadzór, właściwą eksploatację sieci ciepłowniczej oraz wodociągowej.

W PZK opracowano również procedury postępowania na wypadek pogorszenia jakości wody w zakresie parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych, dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie Włodawy i innych miejscowości. Wskazano w nich działania polegające m.in. na użyciu beczkowozów przeznaczonych do przewozu wody pitnej, zorganizowanie wody do celów spożywczych w pojemnikach pięciolitrowych.

W Planie zatwierdzonym przez Starostę Włodawskiego nie odniesiono się do kwestii dotyczących odbioru ścieków na terenie Włodawy w wypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej. Procedury w tym zakresie opracowane zostały w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych. Określono w nich działania polegające m.in. na zwołaniu MZZK i poinformowaniu mieszkańców o możliwości zagrożenia np. skażenia obszaru ściekami, ograniczenia korzystania lub całkowitym zakazie korzystania z instalacji kanalizacyjnej. Służbom Spółki przypisano zadania związane z naprawą uszkodzeń oraz odbiorem ścieków taborem asenizacyjnym.

Procedura określająca sposób postępowania w przypadku wystąpienia awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej została opracowana w MP GK.

(akta kontroli str. 33, 39-43, 83-85, 92-93, 452-478)

Burmistrz poinformował, że 15 maja 2024 r. została opracowana procedura działania w zakresie odbioru ścieków komunalnych w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowej (SPO-13). Nadmienił także, że PZK zawierał moduł zadaniowy nr 4 pn. *Zorganizowanie współdziałania wszystkich uczestników procesu reagowania kryzysowego wymienionych w siatce bezpieczeństwa¹⁶ w mieście oraz kierowanie ich działalnością w zakresie zapobiegania zagrożeniu życia, zdrowia lub mienia oraz zagrożeniom środowiska naturalnego, bezpieczeństwa państwa i utrzymania*

¹⁶ Według ustawy o zarządzaniu kryzysowym należy przez to rozumieć zestawienie potencjalnych zagrożeń ze wskazaniem podmiotu wiodącego przy ich usuwaniu oraz podmiotów współpracujących.

porządku publicznego, ochrony praw obywatelskich oraz zwalczania i usuwania skutków zdarzeń, w tym pomocy społecznej poszkodowanym. W module tym określono sposób postępowania na wypadek możliwych do wystąpienia, a nieprzewidzianych w Planie zagrożeń.

(akta kontroli str. 52-57, 452-457, 464-478)

W latach objętych kontrolą za ciągłość działania w obiektach związanych z ujęciem wody, oczyszczalnią ścieków, kotłownią odpowiadało MPGK. W dokumentacji dotyczącej zaopatrzenia w wodę oraz w procedurach wewnętrznych Spółki ustalono sposób postępowania na wypadek niedotrzymania ciągłości usług. Opracowano m.in.:

- Instrukcję współpracy zespołu prądotwórczego z siecią elektroenergetyki zawodowej w przypadku braku dostawy energii elektrycznej do zasilania urządzeń Oczyszczalni Ścieków we Włodawie, na wypadek awarii oczyszczalni ścieków;
- Instrukcję postępowania w przypadku awarii infrastruktury dostarczającej media komunalne przez MPGK;
- Instrukcję – czynności uruchomienia zespołu prądotwórczego i przełączeń elektrycznych w Bazie MPGK;
- Procedurę postępowania na wypadek pogorszenia jakości wody dostarczanej przez Spółkę;
- Sposób postępowania w przypadku wystąpienia awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej.

(akta kontroli str. 455-456)

Zgodnie z przyjętą dokumentacją zaopatrzenia w wodę Spółka realizowała zadania polegające na:

- zapewnieniu niezbędnej ilości wody dla potrzeb ludności miasta, zakładów niezbędnych do przetrwania ludności oraz zakładów użyteczności publicznej, a także w miarę możliwości pozostałych zakładów i instytucji;
- zapewnieniu dla ujęcia komunalnego możliwości awaryjnego zasilania;
- utrzymywaniu w stałej gotowości pogotowia do usuwania awarii, uszkodzeń i zniszczeń w systemie zaopatrzenia w wodę;
- zapewnieniu (we współdziałaniu z powiatową komendą policji) niezbędnej ochrony ujęcia komunalnego przed dywersją oraz skażeniami i zakażeniami.

(akta kontroli str. 397, 442)

1.5. W Urzędzie przeprowadzona została analiza ryzyka wystąpienia nieuprawnionej ingerencji w stosunku do zakładów, obiektów i urządzeń mających istotne znaczenie dla funkcjonowania Miasta, których zniszczenie lub uszkodzenie mogłoby stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska. Po wystąpieniu na terenie miasta zdarzenia wskazującego na działania o charakterze szpiegowskim, w 2023 r. opracowany został dokument pn. *Analiza ryzyka na wypadek wystąpienia nieuprawnionej ingerencji*. Wskazano w nim cel dla Miasta oraz Spółki, polegający na nieprzerwanym dostarczaniu wody, odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków komunalnych oraz zapewnieniu energii cieplnej dla mieszkańców Włodawy i innych odbiorców. Zdiagnozowano ryzyko zagrożenia mającego związek z kryzysem migracyjnym na granicy Białorusi i Unii Europejskiej z przełomu 2021 i 2022 roku oraz z konfliktem zbrojnym pomiędzy Rosją a Ukrainą. Wyodrębniono kategorie ryzyka (techniczne, organizacyjne, prawne), dokonano jego oceny poprzez określenie skali ryzyka, a także wskazano działania, które należało podjąć w przypadku jego wystąpienia.

(akta kontroli str. 350-355)

Burmistrz poinformował, że w związku z wystąpieniem zdarzenia o charakterze szpiegowskim dokonany przez nieznane osoby obcego obywatelstwa, podjęta została natychmiastowa reakcja Prezesa MPGK oraz podległych pracowników. Zawiadomione zostały służby Policji i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (dalej: ABW). Wdrożono procedury zwiększające ochronę obiektów. Dokonano także analizy ryzyka wystąpienia nieuprawnionej ingerencji w stosunku do obiektów i urządzeń Spółki oraz powzięto konkretne działania wobec zidentyfikowanych zagrożeń. Burmistrz poinformował również, że UM nie otrzymał od służb (Policji, ABW, Straży Granicznej) informacji o zidentyfikowanych lub możliwych do wystąpienia zagrożeniach dla działalności zakładów, obiektów i urządzeń mających istotne znaczenie dla funkcjonowania Miasta, których zniszczenie lub uszkodzenie mogło/może stanowić niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

(akta kontroli str. 339, 344, 479, 483, 516-520)

Prezes MPGK wyjaśnił, że niezależnie od organów i służb państwowych Spółka od wielu lat samodzielnie podejmowała działania polegające na bieżącej kontroli i eliminowaniu zdarzeń, które w potencjalny sposób mogłyby stanowić zagrożenie dla jej działalności. W wyniku powyższych czynności w sierpniu 2022 r. wykryte zostały działania szpiegowskie, o czym powiadomione zostały właściwe organy, tj. Policja i ABW. We wrześniu 2023 r. Spółka została poinformowana przez ABW¹⁷ o przypadkach zainteresowania przez osoby nieuprawnione, w tym cudzoziemców, obiektami, instalacjami, urządzeniami i usługami wchodzącymi w skład krajowej IK oraz innymi podmiotami o znaczeniu strategicznym. MPGK prowadzi działania rekomendowane przez ABW.

(akta kontroli str. 489-491)

1.6. Obszary, obiekty i urządzenia mające istotne znaczenie dla funkcjonowania Włodawy, w szczególności ciepłownia, ujęcia wody i oczyszczalnia ścieków nie zostały ujęte w prowadzonej przez Wojewodę Lubelskiego ewidencji, o której mowa w art. 5 ust. 5 ustawy o ochronie osób i mienia. Burmistrz wyjaśnił, że nie występowało do Wojewody o zamieszczenie tej infrastruktury w ww. ewidencji, z uwagi na natychmiastowo wdrożony system monitorowania zdarzeń niepożądanych. Wobec zastosowanego zabezpieczenia, a także braku ustawowego obowiązku ujęcia obiektów w ewidencji, nie występowało o ich zamieszczenie tym rejestrze.

(akta kontroli str. 339, 343-344, 452-457, 494-495)

Na terenie Włodawy znajduje się infrastruktura istotna dla bezpieczeństwa publicznego, która podlega szczególnej ochronie zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 3 lit. a ww. ustawy. Burmistrz poinformował, że Wydział zwracał się do Prezesa Spółki, która w ramach prowadzonej działalności eksploatowała sieci: wodociagową, kanalizacyjną oraz ciepłowniczą z informacją o konieczności objęcia tych obiektów odpowiednim dozorem i ochroną¹⁸. Zgodnie z art. 5 ust 1 powyższej ustawy, Spółka stosowała zabezpieczenia ww. infrastruktury [.....].

[.....]. Prezes Spółki m.in. wydał zarządzenie nr 2/2022 z 2 marca 2022 r. w sprawie nadzoru nad wodociągami i hydrantami przeciwpożarowymi obsługiwany przez Spółkę (nadzór nad obiektami, procedury reagowania na zdarzenia). Urząd posiadał wiedzę na temat zastosowanych zabezpieczeń. W ramach nadzoru nad wykonywaniem zadań na rzecz zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców w wodę, ciepło i odprowadzenie ścieków, dokonywano sprawdzenia stanu zabezpieczeń pod

¹⁷ Pismo ABW do Prezesa MPGK z 22 września 2023 r.

¹⁸ Pismo z 5 września 2022 r., sygn. MGK.7021.8.2022.AS.

kątem bezpieczeństwa i ciągłości świadczenia usług. Prowadzono okresowe kontrole, które realizowano we współpracy z Zarządem Spółki. Czynności kontrolne nie miały jednak charakteru formalnego, nie sporządzano z nich protokołów pokontrolnych. Stosowane systemy zabezpieczeń na chronionych obiektach oceniane były pozytywnie i bez zastrzeżeń.

(akta kontroli str. 291-296, 339, 349, 457, 482, 512-515)

1.7. Pracownicy WMiGK oraz osoba zajmująca stanowisko do spraw zarządzania kryzysowego i spraw obronnych nie odnotowali problemów o charakterze formalno-prawnym w zakresie obejmowania ochroną obszarów, obiektów i urządzeń ważnych dla bezpieczeństwa publicznego.

(akta kontroli str. 339-340, 344, 463)

Burmistrz poinformował, że uchylene 23 kwietnia 2022 r. ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej i wynikające z tego konsekwencje dla regulacji dotyczących obrony cywilnej stworzyły znaczącą lukę prawną. Sytuacja ta miała szerokie implikacje dla bezpieczeństwa zakładów, obiektów i urządzeń ważnych dla bezpieczeństwa publicznego np.:

- brak jasnych wytycznych i ram prawnych dla zarządców zakładów i obiektów w kwestii przygotowania się na zagrożenia, co powodowało niepewność i chaos organizacyjny oraz zagrożenie dla bezpieczeństwa pracowników i ludności cywilnej;
- problemy z koordynacją i zarządzaniem kryzysowym – uchylene ustawy zlikwidowało wspólną platformę prawną, która umożliwiała współpracę pomiędzy różnymi służbami (policja, straż pożarna, ratownicy medyczni) oraz koordynację działań i szybkie reagowanie na sytuacje kryzysowe;
- zagrożenie dla ciągłości działania – brak odpowiednich planów awaryjnych, co mogło prowadzić do przestojów w działalności zakładów i w konsekwencji strat finansowych oraz braku gotowości operacyjnej;
- osłabienie działań prewencyjnych – brak przeprowadzania regularnych szkoleń, ćwiczeń i audytów bezpieczeństwa mogło prowadzić do zaniedbań w zakresie prewencji, zmniejszenia gotowości zakładów do efektywnego reagowania na zagrożenia, wzrost ryzyka incydentów;
- ryzyko prawne i odpowiedzialność – niepewność, co do obowiązków i odpowiedzialności w zakresie obrony cywilnej;

Według Burmistrza istnieje pilna potrzeba wprowadzenia nowych regulacji prawnych, które określiłyby obowiązki, procedury i standardy dotyczące obrony cywilnej, w celu zapewnienia skutecznej ochrony zakładów, obiektów i urządzeń ważnych dla bezpieczeństwa publicznego.

(akta kontroli str. 452-463)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie rzetelnie realizowano obowiązki w zakresie ochrony infrastruktury służącej zbiorowemu zaopatrzeniu mieszkańców Włodawy w wodę, energię ciepłą i oczyszczanie ścieków. Miasto było przygotowane organizacyjnie i kadrowo do działania w sytuacji kryzysu wywołanego nieuprawnioną ingerencją w tę infrastrukturę. Skutecznie egzekwowano od Spółki realizującej zadania Miasta w zakresie zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców, prowadzenie działań na rzecz ochrony służącej do tego celu infrastruktury oraz monitorowano stan tego zabezpieczenia. Przeprowadzono również analizę zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska związaną z nieuprawnioną ingerencją w infrastrukturę ważną dla funkcjonowania Włodawy. W trakcie prowadzenia czynności kontrolnych

uzupełniono PZK o procedurę działania w zakresie odbioru ścieków komunalnych w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowej.

OBSZAR

2. Przygotowanie na wypadek zdarzenia skutkującego uszkodzeniem lub zniszczeniem zakładów, obiektów lub urządzeń istotnych dla funkcjonowania aglomeracji miejskiej.

Opis stanu faktycznego

2.1. W Urzędzie opracowano plany działania na wypadek wystąpienia zakłóceń w realizacji zadań na rzecz zbiorowych potrzeb mieszkańców w zakresie zaopatrzenia w wodę, energię ciepłą oraz usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych w związku z zaistnieniem sytuacji kryzysowej. Zostały one określone, zgodnie z art. 19 ust. 5 pkt 7 ustawy zzwś, w regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków (opisane w punkcie 1.4. Wystąpienia pokontrolnego) oraz w PZK i dokumentacji dotyczącej zaopatrzenia w wodę.

(akta kontroli str. 23-127, 133-148, 366-443)

W dokumentacji dotyczącej zaopatrzenia w wodę opisane zostały działania w zakresie zabezpieczenia wody dla ludności na terenie Włodawy. Dokument ten wskazany został w PZK jako zbiór procedur i działań w tym zakresie. Jednak od momentu jego opracowania w 2006 r. i zatwierdzenia przez Burmistrza nie podlegał on aktualizacji, przez co zawierał nieaktualne dane dotyczące m.in. liczby: mieszkańców, studni i ich lokalizacji, zbiorników wody pitnej i zbiorników przeciwpożarowych, pojazdów do przewozu wody pitnej. Zagadnienie to zostało szerzej opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*. Stosownych zmian w powyższym dokumencie dokonano podczas kontroli NIK.

W warunkach specjalnych takich jak skażenie lub uszkodzenie wodociągu przewidziano podjęcie działań polegających na

[.....]
[.....]
[.....]

.....]* stosownie do potrzeb na okres dostaw niezbędnych¹⁹ i minimalnych²⁰. Przewidziano także przysposobienie publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę (ujęcia wody, zbiornik wody czystej, sieci wodociągowe, studnie głębinowe ujęć komunalnych i zakładowych) do pracy w warunkach specjalnych.

W okresie objętym kontrolą na terenie Włodawy funkcjonowały dwa systemy zaopatrzenia w wodę, tj. [.....]²¹]*. Na terenie miasta znajdowało się sześć studni głębinowych (własność Spółki), które mogły pompować wodę zarówno do ujęcia, jak również dawały możliwość czerpania jej na miejscu. W przypadku braku zasilania możliwe było podłączenie przenośnych zespołów prądotwórczych

¹⁹ Według wyjaśnień Burmistrza, w okresie ograniczonych dostaw wody spowodowanym działaniem czynników zewnętrznych należy rozpatrywać m.in. okres dostaw niezbędnych trwający kilka tygodni. Niezbędną ilością wody, dostarczonej w okresie ograniczonych dostaw określa się ilość wody, która pokrywa potrzeby wszystkich odbiorców w ilościach niezbędnych do życia, funkcjonowania zakładów użyteczności publicznej i potrzeby wybranej produkcji.

²⁰ Według wyjaśnień Burmistrza, w okresie ograniczonych dostaw wody spowodowanym działaniem czynników zewnętrznych należy rozpatrywać m.in. okres dostaw minimalnych trwający kilka dni. Minimalną ilością wody, dostarczonej w okresie ograniczonych dostaw określa się ilość wody, która pokrywa potrzeby niezbędne dla przetrwania ludności i zwierząt gospodarskich.

²¹ [.....]
[.....]
[.....]*

(agregaty). Ponadto do dyspozycji pozostawało pięć nieeksploatowanych odwiertów głębinowych (dwa odwierty, dwa piezometry, studnia), które do uruchomienia wymagały przeprowadzenia dodatkowych czynności takich jak zbadanie wydajności, orurowanie i wykonanie szachtów studziennych, zainstalowanie głębinowych agregatów pompowych, zdezynfekowanie, wykonanie sieci tłocznych i zasilania. Spółka posiadała również zbiornik wody pitnej²², który w przypadku wystąpienia awarii mógł zaopatrzyć ludność w wodę na prawie miesiąc²³. Ponadto we Włodawie znajdowały się zakłady oraz właściciele prywatnych posesji, którzy posiadali własne ujęcia wody (w tym część z wykonanymi zapasowymi przyłączeniami do wodociągu zbiorowego na wypadek awarii studni własnej). Na wyposażeniu MPGK znajdowało się pięć dużych agregatów prądotwórczych, cztery agregaty przenośne (zapasowe), beczkowóz do przewozu wody czystej o poj. 5 m³. W razie wystąpienia sytuacji kryzysowej po zgłoszeniu do zespołu zarządzania kryzysowego przy Wojewodzie Lubelskim, Spółka przy użyciu własnych sił i środków (dwa odpowiednio wyposażone pojazdy ciężarowe), była przygotowana do odbioru beczki na wodę pitną z wyznaczonego miejsca.

(akta kontroli str. 366-443, 461-463)

Nadzór ze strony Urzędu nad realizacją zadań w zakresie zaopatrzenia w wodę polegał m.in. na systematycznym monitorowaniu i zamieszczaniu na stronie BIP Urzędu oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia. Burmistrz był na bieżąco informowany o przypadkach wystąpienia incydentów mających znaczenie dla zapewnienia płynności dostaw usług. Podejmowane były czynności informacyjne względem mieszkańców poprzez dostępne kanały informacyjne. Ponadto Burmistrz sporządzał i przedkładał Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie sprawozdanie z realizacji Krajowego Planu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, w którym zawarte były informacje dotyczące istniejącej sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, dane dotyczące oczyszczalni, planowanych modernizacji itp.

(akta kontroli str. 357-358, 363-364)

W Spółce opracowano, a następnie uzgodniono z Wojewodą Lubelskim²⁴ - *Plan wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze ciepła dla systemu ciepłowniczego miasta Włodawa na lata 2020-2023 (do czerwca) oraz 2023-2025*²⁵. W dokumencie tym przewidziano wprowadzenie ograniczeń w przypadkach wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego państwa polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo-energetycznym, zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz wystąpienia znacznych strat materialnych. Ograniczenia w dostawie ciepła przez MPGK za pomocą sieci ciepłowniczej, mogły być wprowadzone po wyczerpaniu wszystkich dostępnych środków służących zaspokojeniu potrzeb odbiorców.

(akta kontroli str. 173-190)

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne Burmistrz opracował w 2003 r. Projekt założeń. W części pierwszej tego dokumentu opisano stan istniejący, analizę i ocenę zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Część druga określała stan docelowy – prognozy i koncepcje. W części pierwszej wskazano m.in., że Miasto Włodawa nie posiadało sieci gazowniczej. W okresie objętym kontrolą na tym terenie funkcjonował już sieciowy system gazowniczy²⁶, co

²² Pojemność całkowita 2500 m³, pojemność użytkowa 2300 m³.

²³ Przy założeniu około 12 tys. mieszkańców i minimalnej ilości przyjętej na poziomie 7,5 litra na osobę w ciągu doby.

²⁴ Uzgodnienie nr 1/2020 z 9 czerwca 2020 r. na lata 2020-2023 oraz Uzgodnienie nr 3/2023 z 26 czerwca 2023 r. na lata 2023-2025.

²⁵ <https://www.mpgk.wlodawa.pl/zec1.php>.

²⁶ <https://www.cire.pl/artykuly/serwis-informacyjny-cire-24/93918-lubelskie-gazyfikacja-rejonu-wlodawy-na-ukonczeniu>.

stanowiło podstawę do naniesienia zmian w dokumencie. Od opracowania Projektu założeń w 2003 r. nie podlegał on aktualizacji, co było niezgodne z art. 19 ust. 2 ww. ustawy, w którym określono obowiązek jego sporządzenia dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizowania go co najmniej raz na trzy lata. Zagadnienie to szerzej opisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W trakcie prowadzenia czynności kontrolnych Burmistrz podjął działania zmierzające do aktualizacji Projektu założeń. Wystąpił do PGE Obrót S.A., PGE Dystrybucja S.A., Energa Obrót S.A., Polskiej Spółki Gazownictwa o udostępnienie planów, o których mowa w art. 16 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne. Zwrócił się również do MPGK o przedłożenie dokumentacji niezbędnej do dokonania analiz dotyczących dostaw ciepła.

(akta kontroli str. 191-290, 484-485, 499-509)

2.2. W UM zasady szacowania potrzeb zaopatrzenia w wodę w sytuacji kryzysowej opracowano i ujęto w dokumentacji dotyczącej zaopatrzenia w wodę. Burmistrz wyjaśnił, że ustalono je na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 14 stycznia 2002 r. w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody²⁷, do którego odsyła art. 27 ustawy zzwś, a także zasad wydanych przez Ministerstwo Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa Departament Spraw Obronnych²⁸, gdzie określono zabezpieczenie potrzeb w okresie dostaw minimalnych na poziomie 7,5 litra na osobę w ciągu doby. W dokumentacji dotyczącej zaopatrzenia w wodę, poza ustaleniem potrzeb wody dla ludności, uwzględniono także szacunkowe naliczenie dla zwierząt gospodarskich.

W Regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków wskazano na obowiązek odebrania przez MPGK ścieków bytowych w ilości co najmniej 0,2 m³ na dobę.

(akta kontroli str. 142, 357, 372-373, 408-409, 462-463)

W opracowanym w 2012 r. Planie Obrony Cywilnej Miasta Włodawy, zgodnie z § 3 pkt 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin²⁹, ujęto zagadnienia związane z zapewnieniem dostaw wody pitnej dla ludności i wyznaczonych zakładów przemysłu spożywczego oraz wody dla urządzeń specjalnych do likwidacji skażeń i celów przeciwpożarowych. Określono, że publiczne urządzenia zaopatrzenia w wodę powinny w warunkach specjalnych takich jak skażenia, zakażenia, klęski żywiołowe, wojna, zapewnić odbiorcom dostawę wody w ilościach określonych dla okresów ograniczonych dostaw.

(akta kontroli str. 297-306)

Urząd otrzymał rekomendacje Starosty Włodawskiego z dnia 27 lutego 2024 r. w sprawie realizacji zadań obrony cywilnej i ochrony ludności w 2024 r. na terenie powiatu włodawskiego. Zgodnie z powyższymi wytycznymi należało m.in.: przeprowadzić analizę systemu zasilania w wodę i sposobu „funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych”; zdefiniować potencjalne zagrożenia związane z zaopatrzeniem w wodę oraz prognozować ich potencjalne skutki; wypracować sposób monitorowania zjawisk mogących stanowić źródło zakłócenia dostaw wody do odbiorców; dokonać analizy możliwości

²⁷ Dz. U. z 2002 r. nr 8, poz. 70.

²⁸ Załącznik do zarządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 21 września 1995 r. w sprawie zasad zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych. M. P. z 1995 r. nr 59, poz. 663. Zarządzenie uchylone 30 marca 2001 r.

²⁹ Dz. U. z 2002 r. nr 96, poz. 850. Rozporządzenie uchylone 23 kwietnia 2022 r.

zwiększenia ilości dostaw wody poprzez różne rozwiązania, w tym zagwarantowanie możliwości korzystania ze źródeł, sił i środków zewnętrznych.

(akta kontroli str. 321-323)

Burmistrz wyjaśnił, że Wydział zgodnie z wytycznymi Starosty Włodawskiego, dokonał przeglądu poczynionych przez Spółkę działań (do realizacji w 2024 r.), które wskazane zostały w rekomendacjach. Ustalono, że MPGK systematycznie i na bieżąco prowadziło analizę sieci wodociągowej, niezwłocznie rozpoczęto też aktualizację opracowanej w 2006 r. dokumentacji dotyczącej zaopatrzenia w wodę, zdefiniowano potencjalne zagrożenia związane z sytuacją geopolityczną za wschodnią granicą. W Spółce obowiązywały procedury opisane w punkcie 1.4. Wystąpienia pokontrolnego, zastosowano także systemy zabezpieczeń oraz zapewniono ochronę obiektów przez pracowników.

(akta kontroli str. 479-483)

Sposób postępowania w zakresie przeciwdziałania ewentualnej dezinformacji w przestrzeni publicznej związanej z wystąpieniem sytuacji kryzysowej, został określony w poszczególnych modułach i procedurach zawartych w PZK. Wskazano w nich m.in. informowanie i ostrzeganie ludności Włodawy za pomocą posiadanych systemów komunikacji (np. media, strona internetowa, syreny alarmowe) o nakazach, zakazach wynikających z wprowadzenia stanu gotowości obronnej państwa czasu kryzysu; konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na pojawiające się informacje (dezinformacje) mogące zakłócać procedury działań; organizowanie cyklicznych konferencji prasowych z przekazem wizyjnym w celu rzetelnych wiadomości na temat bieżącej sytuacji we Włodawie.

(akta kontroli str. 45, 78-81)

Burmistrz poinformował, że Miasto w czasie wprowadzenia stanu wyjątkowego czy też wystąpienia epidemii i związanych z tym ograniczeń i zakazów, przekazywało komunikaty dla mieszkańców za pośrednictwem mediów społecznościowych, urzędowych stron internetowych, poprzez transmisję na żywo, w których przekazywane były ważne informacje oraz dementowane te nieprawdziwe. Wykorzystywano również system nagłośnieniowy, tj. nagrywano komunikat, który następnie był odtwarzany z samochodu straży miejskiej. Podczas wprowadzenia stanu wyjątkowego organizowano spotkania z seniorami w celu zapobiegania dezinformacji oraz przeciwdziałania kryzysowi emocjonalnemu osób starszych. Działania w tym zakresie prowadzone były na podstawie zaleceń Wojewody Lubelskiego, który organizował konferencje temu poświęcone. Na prośbę Uniwersytetu Trzeciego Wieku we Włodawie, prowadzone były zajęcia dla studentów w temacie zachowania w obliczu zagrożenia.

(akta kontroli str. 357-358, 364-365, 451)

W latach objętych kontrolą w Urzędzie przeprowadzono cztery szkolenia, pięć treningów i ćwiczenie doskonalące z zakresu zarządzania kryzysowego. Miały one na celu m.in. utrwalenie zasad związanych z uruchomieniem stałego dyżuru Burmistrza w oparciu o trening powiatowy; przypomnienie i utrwalenie zasad w zakresie tematów takich jak np. warunki i tryb planowania zadań w ramach przygotowań obronnych państwa, zagrożenia pojawiające się w cyberprzestrzeni, przedsięwzięcia i procedury systemu zarządzania kryzysowego; wiedza z zakresu bezpieczeństwa i obronności państwa; zasady związane z samoobroną.

(akta kontroli str. 325)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dokumentacja dotycząca zaopatrzenia w wodę od momentu jej opracowania w 2006 r., tj. od 18 lat, nie była aktualizowana, przez co zawierała nieaktualne dane dotyczące m.in. liczby: mieszkańców, studni i ich lokalizacji, zbiorników wody pitnej i zbiorników przeciwpożarowych, pojazdów do przewozu wody pitnej. W dokumencie tym opisane zostały działania w zakresie zabezpieczenia wody dla ludności na terenie Włodawy. W PZK dokumentacja wskazana została jako zbiór procedur i działań do stosowania w powyższym zakresie. Do dnia zakończenia kontroli dokument został zaktualizowany.

(akta kontroli str. 40, 114, 366-443)

Burmistrz wyjaśnił, że dokumentacja dotycząca zaopatrzenia w wodę opracowana w 2006 r. podlega aktualnie weryfikacji i modyfikacji. Dotychczas stanowiła ona dokument koncepcyjny dotyczący funkcjonowania w warunkach specjalnych z uwagi na opisane w niej procedury, analizy i rozwiązania.

(akta kontroli str. 357-358, 362, 366-401)

2. Opracowany w 2003 r. przez Burmistrza Projekt założeń nie podlegał wymaganej okresowej aktualizacji, co naruszało przepis art. 19 ust. 2 ustawy Prawo energetyczne, w którym określono obowiązek jego sporządzenia dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizowania go co najmniej raz na trzy lata. Podstawą do naniesienia zmian w Projekcie założeń było m.in. powstanie sieciowego systemu gazowniczego w Mieście.

(akta kontroli str. 191-290, 508-510)

Burmistrz wyjaśnił, że Projekt założeń nie był dotychczas aktualizowany z uwagi na brak istotnych zmian w systemie zaopatrzenia miasta we wskazane w projekcie media. Od 2003 r. liczba mieszkańców malała, w związku z tym zaspokojenie potrzeb dostarczania ciepła, energii elektrycznej oraz paliwa gazowego również się zmniejszało. Zaplanowano aktualizację dokumentu w związku z powziętymi przez Spółkę działaniami polegającymi na zmianie źródła ciepła z paliw kopalnych na biomasę oraz dokonanymi zmianami dotyczącymi zainstalowania rozwiązań fotowoltaicznych, mogących się przyczynić do zmniejszenia ilości pobieranej energii z zakładu energetycznego na rzecz własnych źródeł energii, pozyskiwanych z zasobów naturalnych. Wydział wnosił o zapewnienie środków w budżecie, jednak biorąc pod uwagę brak istotnych zmian mających wpływ na kształt aktualizacji projektu oraz wysokie koszty opracowania dokumentacji, dokonanie aktualizacji przed wykonaniem modernizacji ciepłowni byłoby działaniem niegospodarnym i ekonomicznie nieuzasadnionym. Burmistrz zaznaczył, że Miasto jako swój priorytet stawia wydatkowanie środków w sposób jak najbardziej gospodarny. Burmistrz poinformował również, że podjęte zostały działania w celu realizacji obowiązku zawartego w art. 19 ust. 1 i 2 ustawy Prawo energetyczne dotyczącego Projektu założeń. Na podstawie art. 19 ust. 4 wystąpiono do PGE (energia elektryczna), PGNiG (paliwa gazowe) o udostępnienie planów, o których mowa w art. 16 ust. 1 powyższej ustawy, w zakresie dotyczącym terenu Włodawy oraz propozycje niezbędne do opracowania Projektu założeń. Zwrócono się także do Spółki (ciepło) o przedłożenie dokumentacji koniecznej do dokonania analiz dotyczących dostaw ciepła.

(akta kontroli str. 484-485, 499-510)

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd podejmował czynności mające na celu opracowanie planów działania na wypadek zakłóceń w realizacji zadań na rzecz zbiorowych potrzeb mieszkańców w zakresie zaopatrzenia w wodę, energię cieplną oraz usuwania i oczyszczania

ścieków komunalnych. Ustalono procedury postępowania, w tym sposób szacowania potrzeb w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę w przypadku zakłóconych dostaw. Określono również zasady postępowania zapobiegające pojawieniu się dezinformacji w przestrzeni publicznej na temat sytuacji kryzysowej. Urząd nie przeprowadził wymaganej przepisami ustawy Prawo energetyczne aktualizacji Projektu założeń oraz nie aktualizował danych w dokumentacji dotyczącej zaopatrzenia w wodę, nie miało to jednak wpływu na realizację powyższych zadań.

OBSZAR

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski Uwzględniając podjęte przez Urząd Miejski w trakcie kontroli działania, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 26 czerwca 2024 r.

Kontroler:

Agnieszka Kulik

Starszy inspektor kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie/

p.o. Dyrektor

Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie

Edward Szempruch

/podpisano elektronicznie/

[.....]* – Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie wyłączyła z publikacji fragmenty wystąpienia pokontrolnego oznaczone w niniejszy sposób na podstawie art. 5 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902), w związku z objęciem tych fragmentów tajemnicą przedsiębiorstwa przez i na rzecz Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Żołnierzy WiN 22, 22-200 Włodawa.